

วารสาร

เครือข่าย ทสม. ผู้พิทักษ์

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2560

ทสม. อาสาสมัครผู้เดินตามรอยพระบิดา
แห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องเด่น

หน้า 3. ก้าวใหม่สู่การขับเคลื่อนเครือข่าย ทสม. **"สานต่อสิ่งที่พ่อทำ"**

หน้า 4-5. สืบสานพระราชปณิธานการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จากนภา ผ่านภูผา สู่มหานที

หน้า 6. ความเคลื่อนไหวเครือข่าย ทสม.

หน้า 7. อาสาสมัครผู้เดินตามรอยพระบิดา
แห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน้า 8. จิตอาสาทำดีเพื่อพ่อ
คัดแยกขยะสนามหลวง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“...อาสาสมัคร จะต้องระลึกอยู่เสมอว่า
ศรัทธาในการอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นนั้น
เกิดขึ้นด้วยตนเอง
มีความรู้สึกเห็นชอบในงานอาสาสมัคร
มีศรัทธาที่จะทำงาน
มีเวลาที่จะปฏิบัติงาน
และพร้อมที่จะเป็นอาสาสมัคร...”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์
จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

บทบรรณาธิการ

ในปีที่ผ่านมา นับเป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ของเราชาวเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และของปวงชนชาวไทย เมื่อได้รับทราบข่าว
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จสวรรคตแล้ว ในฐานะพสกนิกร
ที่จงรักภักดี สิ่งที่เราทำได้คือร่วมทำความดีสืบสานพระราชปณิธานของในหลวงของเรา
โดยเฉพาะในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งหนึ่งที่พวกเราได้เรียนรู้จากการทรงงานตลอด 70 ปี ของในหลวงรัชกาลที่ 9 และน้อมนำ
มาปฏิบัติได้ก็คือ จิตใจที่เป็นผู้ให้ จิตใจที่เป็นผู้เสียสละ ทั้งเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญา
เพื่อทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อส่วนรวม ต่อสาธารณะ อย่างเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
หรือที่เราเรียกว่า จิตอาสา นั่นเอง จิตอาสา นั้น เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้เป็นอาสาสมัคร
ดังเช่นพี่น้องเครือข่าย ทสม. ทุกท่าน อุทิศตน เสียสละ เข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมในการ
พิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วารสาร เครือข่าย ทสม. ผู้พิทักษ์ ฉบับนี้ ยังคงทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง นำเสนอเรื่องราว
จิตอาสาและกิจกรรมดี ๆ ของเครือข่าย ทสม. ผู้เดินตามรอยพระบิดาแห่งการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการสืบสานพระราชปณิธานของในหลวงรัชกาลที่ 9
และเพื่อเทิดพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 10 โดยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืนสืบต่อไป

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

สากุล ฐิณะกุล
สุรัชย์ อจลบุญ

บรรณาธิการ

วัฒน์ ทาบึงกาฬ

รองบรรณาธิการ

อุมา ศรีสุข
เกียรติยศ บุรณะสัมฤทธิ์
นันทวรรณ ประเสริฐ

กองบรรณาธิการ

วรพจน์ จิวไม้แดง
อัษฎลี พงษ์คำมูล
อัครเดช ติตตะบุตร
เฉลิมศักดิ์ ทองสมบูรณ์
ชลธิชา ไยหวัง
ณัชกมล รัตนกรี
ปรีญา ทองหมูน

ประสานงาน

วันวิสาข์ ศรีสิทธิ์

ก้าวใหม่สู่การขับเคลื่อนเครือข่าย ทสม. “สานต่อสิ่งที่พ่อทำ”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นพระบิดาแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทรงเป็นแบบอย่างในการทำงานด้วยจิตอาสา การพัฒนา ที่ทำให้เกิดความยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนหมู่มาก

เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระองค์ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (เครือข่าย ทสม.) ขอเดินตามรอยพระบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทำหน้าที่เป็น “โซ่ข้อกลาง” สื่อสารนโยบาย สร้างความเข้าใจสู่ชุมชน ประสานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทุกภาคส่วน ในรูปแบบกลไกประชารัฐ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” ที่มีหลักการครอบคลุม “จากนภา ผ่านภูผา สู่มหานคร” ไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง ทั้งการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าไม้ ทะเลและชายฝั่ง ลดไฟฟ้าหมอกควัน เกษตรอินทรีย์ เพิ่มพื้นที่สีเขียว การแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ น้ำเน่าเสีย

ขณะนี้เราได้ขยายเครือข่าย ทสม. ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศและดำเนินกระบวนการ การคัดเลือกตัวแทน ทสม. เข้าเป็นคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. ในระดับตำบล อำเภอและระดับจังหวัด สำเร็จจุลวงแล้ว ซึ่งจะทำให้เรามีความพร้อมที่จะขับเคลื่อนเครือข่ายงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มรูปแบบ ตามเจตนารมณ์ของการจัดให้มี ทสม. รวมถึงการบูรณาการเครือข่ายอาสาสมัคร การปรับปรุงฐานข้อมูลและการรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ผ่านโมบายแอปพลิเคชัน “Arsa4thai” และเว็บไซต์ www.nevt.deqp.go.th เพื่อลดขั้นตอนในการสื่อสาร และทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานของเครือข่าย ทสม. ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้เครือข่าย ทสม. เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงาน สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดีกับประเทศไทย ประชาชนไทย และสืบสานการเป็น

“อาสาสมัครผู้เดินตามรอยพระบิดา
แห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

สืบสานพระราชปณิธาน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากนภา ผ่านภูผา สู่มหานที

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)

ต่างสัมพันธ์
มหานที
แห่งชีวิต

รักษ์
ไป้องนชีวิต

บ้านปู
บ้านปลา

ไม้ไผ่
ชะลอกลิ่น

พื้กักน้และ
พื้กักน้
ชายเลน

รณรงค์
จัดเก็บขยะ-ได้
ท้องทะเล

ปลูกป่า
ชายหาด

เฝ้าระวัง พื้กักน้
ทรัพยากร
ทางทะเล
และชายฝั่ง

ปลูกป่าชายเลน
เพื่ออนุรักษ์
และพื้กักน้ระบบนิเวศน้
ของ
พื้กักน้ชายฝั่งทะเล

ขจัดปัญหาน้
ขยะ

การจัดการ
ขยะมูลฝอย
สู่กองกน
ของชุมชน

กิจกรรมเครือข่าย ทสม. อนุรักษ์ ป่า ดิน น้ำ เกษตรอินทรีย์ และทะเลชายฝั่ง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระบิดาแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรงเป็นแบบอย่างการทำงานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน และทรงเป็นแบบอย่างการทำงานด้วยจิตอาสา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนหมู่มาก

ด้วยจิตอาสา และเพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปีที่ผ่านมา พี่น้องชาวเครือข่าย ทสม. ผู้มีจิตอาสาจากทั้ง 76 จังหวัด จึงได้จัดกิจกรรมโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากมาย ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

• ปลุกป่าในใจคน ปลุกคนให้รักป่า

พี่น้องชาวเครือข่าย ทสม. กว่า 24 จังหวัด ร่วมจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างสมดุล เช่น การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ โครงการปาร์กน้ำ การจัดการป่าชุมชน การส่งเสริมการพิทักษ์ป่าไม้ การทำแนวป้องกันไฟป่าและหมอกควัน การปลูกป่าและโครงการป่าเดินได้เพื่อการฟื้นฟูป่าชายเลน

• สายน้ำ สายชีวิต

เครือข่าย ทสม. ใน 28 จังหวัด ได้จัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำมากมาย เช่น การรณรงค์สร้างจิตสำนึก การพัฒนาแหล่งน้ำและอ่างเก็บน้ำ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำและคูคลอง การสร้างฝายกักเก็บน้ำและชะลอน้ำ จัดทำประปาหมู่บ้าน จัดตั้งธนาคารปลา และการจัดการน้ำเสียในชุมชน ทั้งจากครัวเรือนและการเกษตร

• สายสัมพันธ์ มหากันแห่งชีวิต

มีการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทะเลและชายฝั่งใน 8 จังหวัด ทั้งการปลูกป่าชายเลน การฟื้นฟูระบบนิเวศของพื้นที่ชายฝั่งทะเล การเฝ้าระวัง ฟื้นฟู อนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง รวมถึงจัดเก็บขยะใต้ท้องทะเล

เพื่อต่อยอดและขยายผลการทำงาน ของทสม. และเครือข่าย ทสม. ในปี 2559 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงร่วมกับ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด ทั่วประเทศคัดเลือก ทสม. ผู้มีผลงานโดดเด่นและทำงานเป็นแบบอย่าง แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- ด้านการพิทักษ์และฟื้นฟูป่าไม้
- ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ
- ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทสม. และเครือข่าย ทสม. ที่ได้รับรางวัล ทสม. ดีเด่น ระดับประเทศ

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรน้ำ
นายประทีป เพชรแสนอนันต์
ทสม. จ.น่าน

ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
นางอภรณ์ สุจริตจันทร์
ทสม. จ.ประจวบคีรีขันธ์

ด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
นายอดุลย์ แก้วคงธรรม
ทสม. จ.พัทลุง

ด้านการพิทักษ์ และฟื้นฟูป่าไม้
นายบุญ คุ้มรักย์
ทสม. จ.สุราษฎร์ธานี

• ขยะเปลี่ยนชีวิต

พี่น้องเครือข่าย ทสม. ได้จัดกิจกรรมจัดการกับขยะในชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ กว่า 21 จังหวัด มีการให้ความรู้ในการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ การตั้งกองทุนจิตอาสา รัักษ์สิ่งแวดล้อม การตั้งธนาคารขยะ การแยกขยะเพื่อนำมาซึ่งรายได้ที่ยั่งยืน การแยกและจัดการขยะอันตราย การลดขยะ ลดใช้ถุงพลาสติก การสร้างชุมชนสีเขียว โดยใช้หลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) เป็นแนวทางในการจัดการ

• ดิน - เกษตรสู่วิถีพอเพียง

มีเครือข่าย ทสม. ในหลายจังหวัดที่ได้ไปศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียงและการเกษตรทฤษฎีใหม่ แล้วนำมาเป็นหลักยึดในการดำเนินชีวิตของชุมชน จนประสบความสำเร็จ และสามารถจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้อื่นต่อไป และมีโครงการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ การลด ละ เลิก เคมีภาคการเกษตร โครงการริมน้ำหมักมอง รมโคลงกินได้ การจัดการพื้นที่สีเขียวและโครงการอนุรักษ์ และฟื้นฟูดิน

ปัจจุบันเครือข่าย ทสม. ซึ่งมีสมาชิก 170,000 กว่าคน ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ จะเป็นกำลังสำคัญในขับเคลื่อนงาน สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศชาติและประชาชน สืบสานพระราชปณิธาน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

"จากนภา ผ่านภูผา สู่มหานที"

เครือข่าย ทสม. ดีเด่น ระดับประเทศ

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เครือข่าย ทสม. ตำบลเนินข้อ
จ.ระยอง

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ
เครือข่าย ทสม. อำเภอปาง
จ.พะเยา

ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
เครือข่าย ทสม. อำเภอพระสมุทรเจดีย์
จ.สมุทรปราการ

ด้านการพิทักษ์และฟื้นฟูป่าไม้
เครือข่าย ทสม. ตำบลศรีมงคล
จ.กาญจนบุรี

จิตอาสา ทำดีเพื่อพ่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำว่า“ทำดีเพื่อพ่อ”มิใช่เป็นเพียงแต่คำสวยหรูหรือกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ใด ๆ แต่เป็นการเคลื่อนไหวแห่งการทำความดีร่วมกันของปวงชนชาวไทย ที่มีศรัทธาร่วมจิตใจเดียวกัน อุทิศตนเสียสละ ปฏิบัติการจริง เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดไม่ได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กิจกรรม “ทำดีเพื่อพ่อ จิตอาสาอนุรักษ์ คัดแยกขยะ” เป็นอีกกิจกรรมสำคัญที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการร่วมกับ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรุงเทพมหานคร เพื่อการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม รองรับประชาชนเดินทางมาสักการะพระบรมศพ วันละหลายหมื่นคน ในบริเวณรอบพระบรมมหาราชวังและสนามหลวง โดยดำเนินการภายในศูนย์ประสานงานอาสาสมัคร Volunteers for DAD มีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจิตอาสา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และลงมือปฏิบัติจริงเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 มียอดอาสาสมัครทั้งสิ้นเกือบ 4 หมื่นคน (ยอดอาสาสมัคร ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560) และมีจิตอาสาเก่าวนกลับมาทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดในแต่ละวันได้ถึงร้อยละ 30 - 50

ในด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ทสม.นั้น ได้แสดงพลังจิตอาสาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวภายใต้โครงการ “รวมพลังแห่งความภักดี เครือข่าย ทสม.ทำดีเพื่อพ่อ สร้างสิ่งแวดล้อมไทยให้ยั่งยืน” เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทย วันที่ 4 ธันวาคม 2559 มี ทสม. เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครรณรงค์คัดแยกขยะ จำนวน 500 คน และขยายผล นำรูปแบบการรณรงค์คัดแยกขยะที่สนามหลวงไปปรับใช้ในพื้นที่ของตัวเองหลายจังหวัด ถือเป็นการส่งต่อความดีและเป็นตัวอย่างของการเป็นจิตอาสาทำดีเพื่อพ่ออย่างแท้จริง

ประชาชนและผู้สนใจเป็นอาสาสมัคร หรือ รับทราบความเคลื่อนไหวกิจกรรม สามารถติดตามได้ตามช่องทาง Facebook : Volunteers for Dad, ทำดีเพื่อพ่อ จิตอาสาอนุรักษ์คัดแยกขยะหรือเข้ามาลงทะเบียนได้ที่ศูนย์ปฏิบัติการอาสาสมัคร หอประชุมศรีบูรพา(หอเล็ก) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร

ติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับเครือข่าย กสม.

สมาชิกเครือข่ายฯ สามารถติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้ง่ายผ่าน 3 ช่องทางได้แก่

1

รายงานผ่านเว็บไซต์
www.nevt.deqp.go.th

2

รายงานผ่านแอปพลิเคชัน
“Arsa4Thai”

ทั้งในระบบ IOS และระบบ Android

3

รายงานผ่านสมุดรายนามข้อมูลพื้นฐานและสถานการณ์สิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน โดยกรอกข้อมูลต่าง ๆ ลงในสมุด เมื่อกรอกข้อมูลครบถ้วนแล้ว ให้จัดส่งมายังกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจรายงานได้มีดังหัวข้อต่อไปนี้

- ป่าไม้ ไฟป่าหมอกควัน เช่น พบเจอเหตุการณ์ไฟป่า เจอเหตุการณ์ลักลอบตัดไม้
- ทรัพยากรน้ำ เช่น เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งหรือขาดแคลนน้ำ
- กิจกรรม เช่น กิจกรรมรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ปลูกป่า การแถลงข่าว หรือเปิดตัวกิจกรรม
- ขยะ เช่น พบเจอแหล่งทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้อง ไฟไหม้บ่อขยะ
- มลพิษ เช่น พบเจอมลพิษ ด้านอากาศ น้ำเสีย ขยะ
- อื่น ๆ เช่น เจอเหตุการณ์ดินถล่ม แผ่นดินไหว น้ำกัดเซาะชายฝั่ง

ข้อมูลที่รายงานแล้วจะถูกนำเข้าสู่ “ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” จะนำมาเชื่อมโยงและแสดงรายงานสถานการณ์ในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบวิดีโอ ภาพถ่าย ข้อความเสียง และพิกัดเหตุการณ์บนแผนที่เพื่อประโยชน์ในการเตือนภัยเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม